№ 48. Treschdeen, 1. Dezembrî. 1893.

Sludinajumus nem preti:
Jelgawâ, Steffenhagena un dehla drukatawas kantorî, Kangihseru eelâ № 20, un pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, Helmsinga namâ, un Rihgâ, J. E. C. Kapteina kga grahmatu bodê, Eeksch-Rihgas Leelajâ Kehninu eelâ № 10.

Maksa par sludinajumeem:
8 kap. par sihku rakstu rindinu; pahrtulkoschana is sweschahm walodahm par brihwu.

Latweeschu Awises.

Isnahk weenreis nedelâ.

Maksâ, Jelgawâ sanemot:
par gadu 1 r. 50 k., par pusgadu 90 k.

Maksâ, pahr pastu peesuhtot:
par gadu 2 r., par pusgadu 1 r. 25 k.

Ekspedizija:
Jelgawâ, pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7.

Redakzijas adrese:
Jelgawâ, Kangihseru eelâ № 21 B.

„Latw. Aw." war apstellet:
Jelgawâ: Pee Lankowska un Likopa kgeem, Leelajâ eelâ № 7, „Latw. Aw." ekspedizijâ. — **Leepajâ:** Emila Voegedinga grahm. bodê, pee tirgus platscha; Sihmana Ruhjes grahm. bodê, Jaun-Leepajâ, Bahnuscha eelâ № 36. — **Bauskâ:** Steina kga apteekâ un Ed. Drengera kga bodê. — **Talsôs:** J. Hirschmana kga un H. Towa kga grahm. bodê. — **Kuldigâ:** Ferd. Besthorna kga grahm. bodê. — **Wentspilî:** N. Autmana kga grahm. bodê. — **Dobelê:** J. Dawidofska kga un E. Baldrina kga bodês. — **Saldû:** Stepermana kga grahm. bodê.

72. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet:
Rihgâ: W. F. Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hoerschelmana kga grahmatu bodê, Wehweru eelâ № 6; J. E. C. Kapteina kga grahm. bodê, Eeksch-Rihgas Leelajâ Kehninu eelâ № 10. — **Eeksch- un ahrsemê:** Rudolfa Moffes kga wisâs ekspedizijâs. — **Walmeerâ:** Treyʼa kga grahmatu bodê. — **Walkâ:** M. Rudolfa kga grahmatu bodê. — **Bes tam: pee zeen. mahzitajeem** — tiklab **Widsemê,** kâ ari **Kursemê.**

Kad Meera teesa Dobelê
atkal atwehrta, tas ir 1. dezembrî 1893. gadâ, es atkal ussahku
sawu praksi Dobelê
un tur buhschu **runajams ikkatru peektdeenu** Behtina namâ pee tirgus.
Jelgawâ, 25. nowembrî 1893. gadâ.
Adwokats **Richard Seraphim, cand. jur.**

Ar pirmo dezembri 1893. g. es apmetos kâ
praktisedams ahrste Dobelê
Behtina namâ, pee tirgus.
Jelgawâ, 25. nowembrî 1893. g.
Dakters Hugo Berg.

Us
Latweeschu draugu beedribas
65. gada-sapulzi
8. **Dezembrî Jelgawâ, musejâ,**
eeluhds
Dr. A. Bielensteins,
beedribas preekschneeks.

Pasinojums un luhgums tautas draugeem.

Kopsch 15 gadeem krahju un kahrtoju daschadas Latweeschu tautas gara mantas un pagahtnes atminas. Masu, masu dalu no tahm esmu lizis eespeest „Deenas Lapas" etnografiskôs peelikumôs: „Swehtku laiki mahntizibas atleekas", „Puhkis", „Wilkata", „Jumis", „Raganas", un „Austrumâ": „Dseguse pagahtnes atminâs", jeb agrak peesuhtiju Brihwsemneekam (1878. g.) un Maskawas Keisariskai dabas finibu, antropologijas un etnografijas beedribai (1888. g.). Daschadu etnografisku materialu man sakrahjees pahri par 20 tuhkst. nummureem, gan wairak daschadu sinaschanos, tautas ahrstneezibu, mahnu, paraschu u. t. t. Schos sawus sakrahtos etnografiskos materialus gribu eesahkt sewischkôs krahjumôs laist klaijâ, lai tee nahktu atkal tautâ, no kurenes tos bagatigâ mehrâ sanehmis. Krahjumus nosaukschu „Pagahtnes Atminas". Schos materialus esmu wairak krahjis pa Oppekalna draudsi, masak no ziturenes. Ja es schos ween gribetu laist klaijâ, tad tee buhtu weenpusigi. Man waijaga papildinajoschu sinu ari no ziturenes, no wiseem Latweeschu stuhreem. Tamdehl wehletos, sawôs krahjumôs eeweetot daschadus eespeestus un ne-eespeestus materialus, kas ween jau nahkuschi klaijâ, waj schur un tur atrodahs uszihtigo pagahtnes atminas, tautas gara mantu krahjeju rokâs.

„Pagahtnes Atminu" pirmâ krahjumâ eeweetoschu daschadas sinas par swehtkeem, gada deenahm, paswehtdeenahm, swehtdeenahm, nedelas deenahm, deenas un gada laikeem un mehnescha greescheem, kâ eeraschas, paraschas, sinas, sinaschanas, mahnus, teikas, nostahstus, pasakas, isskaidrojumus, tautas dseesmas, meldijas, swehtku rotalas, deijas, ehdeenus, darbus u. t. t., — ar wahrdu sakot, wisu, kas ween us swehtkeem un winu swineschanu sihmejahs, un to darischu kalendara kahrtibâ, no Jaungada deenas eesahkot. Tamdehl luhdsu, man tahdas pasneegt lihds nahkoschâ (1894.) gada Apriła mehnesim par Jaungada-, Swaigsnes-, Tenisa-, Mahras-, Swetschu deenahm, Meteni, Pelnu-Gerdrutas deenahm, Gaweni, Puhpolu swehtdeenu, Leelo Zetortdeenu un Peektdeenu, Leeldeenahm, Jurgeem u. t. t. Tad — kuras ir gadâ laimigahs un nelaimigahs deenas? Kamdehl tahdas? Ko eewehro sewischki katrâ nedelas deenâ? Ko pawasarâ, wasarâ, rudenî, seemâ, ko wezâ, jaunâ un zitôs mehnescha greeschôs, ko rihtâ, deenâ, wakarâ, naktî un tâ tahlak?

Jautajeenus par swehtkeem atradihs E. Woltera wadibâ sastahditâ un no Jelgawas Latw. beedribas rakstneezibas nodalas isdotâ „programâ tautas gara mantu krahjejeem" un „Deenas Lapas" etnografiskâ peelikumâ 1892. g., kurôs ari (1891. un 1892. g.) par teem paraugi useijami. Wehl paraugi atrodahs:

a) E. Woltera „materialôs" par Witebskas Latweescheem;
b) Jelgawas Latweeschu beedribas rakstneezibas nodalas isdotâ „rakstu krahjuma" II. dalâ;
c) Rihgas Latweeschu beedribas finibu komisijas „rakstu krahjuma" IV. dalâ.

Schee jautajumi un paraugi loti sekmehs, daschadas sinas par swehtkeem u. t. t. atrast un usrakstit.

„Pagahtnes Atminu" otrâ krahjumâ eeweetoschu un sakoposchu daschadas sinas:

a) par sen senejahm deewibahm, kâ par Deewu, Pehrkoni, Laimi, Kahrtu, Dehklu u. t. t.; par daschadeem kustonu swehtitajeem, sargatajeem, kâ Tenisu, Uhsinu, Mahrtschawinu (Mahri) u. t. t.; par daschadahm mahtehm, kâ lauka-, mescha-, mahjas-, wehja- un zitahm mahtehm; par sauli, saules meitahm, deewa dehleem, mehnesi, swaigsnehm, Jumi u. t. t.; par swehtahm weetahm, kokeem, akmeneem, grahmatahm u. t. t.;
b) par miruschu dwehselehm un daschadeem gareem, kâ wekeem, spokeem, kehmeem, welneem, engekeem, mahju-, lauku-, uhdens-, mescha- un ziteem gareem;
c) par daschadahm teiksmainahm buhtehm, kâ puhkeem, raganahm, spihganahm, laumahm, wadatajeem, naudas sargeem, razejeem, leetuweneem, weesukeem, weesuku gahjejeem u. t. t.;
d) par nedabiskeem waj pahrdabiskeem zilwekeem, kâ milseem, pundureem (ihkstischeem), sumpurneem, Waraûs laudim, wilkatahm, mescha zilwekeem u. t. t.;
e) par waroneem, bahrineem, laupitajeem, sagkeem, un ari weenkahrschakeem zilwekeem;
f) par wisadeem sinteneekeem, kâ burwjeem, burwenehm (raganahm), nozilu neschlawu nehsatajeem, aitu zirpejeem, garu sauzejeem, uguns-dsehsejeem, paregoneem, sihlneekeem, kahrschu lizejeem, ehrstehm, wahrdotajeem, puhschkotajeem, ragatajeem, skaugeem, sawetajeem u. t. t.

„Pagahtnes Atminu" treschâ krahjumâ eekahrtoschu tâpat daschadas sinas:

a) par muhsu tautu, par apkahrtejahm tautahm, kahda mums ar tahm satiksme, — protams, tik daudz, zik man buhs materialu eekrahjees;
b) par zilweku un wina lozekkeem, kâ galwu, gihmi, rokahm, kahjahm u. t. t.;
c) kristibu eeraschas;
d) kahsu eeraschas;
e) behru eeraschas;
f) zitu godu eeraschas, kâ dsimuma-, wahrdu deenâs u. z.

„Pagahtnes Atminu" turpmakeem krahjumeem krahju daschadas atminas par zilweku kahrtahm, radneezibu, dsihwes wihsi un nodarboschanos, tautas ehdeenus un dsehreenus, apgehrbu, par ehkahm un to

Us nahkamo 1894. gadu.

Nahkamâ 1894. gadâ **„Latweeschu Awises"** eesahks sawu 73. gada-gahjumu.
No ta pascha redaktora waditas, winas ari us preekschu strahdahs tanî paschâ garâ, kâ lihds schim.
Zenstees us preekschu pa labeem zeleem, pa taisnahm tekahm, lai Latweeschi jo deenas jo wairak waretu attihstitees, bet ari
usturet un stiprinat wisu to, **kas** godajams un labs, un tamdehl **wehrts, ka paleek,** —
buhwet, ne wis noplehst un sapostit,
Latweeschu garigo un laizigo labumu pehz eespehjas kopt,
nespehzigos un pateesibu aisstahwet,
meeru un labu satiksmi starp muhsu dahrgahs dsimtenes eedsihwotajeem un
tizibas brahleem stiprinat un usturet: —
tahds ir tas darbs, ko „Latweeschu Awises" sew sprauduschahs par mehrki un swehtu usdewumu.
Scho sawu usdewumu winas, kâ lihds schim, tâ ari us preekschu, wairak nodalâs ispildihs, pasneegdamas:
eewada rakstus, kuri pahrspreesch wisadus notikumus un buhschanas no wispahriga swara;
sinas no eekschsemehm un ahrsemehm;
sazerejumus par basnizas un skolas leetahm (ihpaschâ peelikumâ);
rakstus un atbildes **semkopibas un saimneezibas leetâs** (ihpaschâ peelikumâ), kuru nodala ustizeta Sintenis'a kungam;
padomus teesas leetâs, kurus dos muhsu swehrinats adwokats;
stahstus un wisadus sihkumus (ihpaschâ peelikumâ),
un ihsakus aprakstus **„Paspahrnê".**
Lai lasitajeem peesuhtischanas sinâ ne-eerastos nekahdi kawekli, luhdsam, jau **pee laika** „Latweeschu Awises" **us nahkoscho gadu apstellet.**
Maksa ir: Jelgawâ sanemot — par gadu **1** rubl. **50** kap., par pusgadu **90** kap.
Pahr pastu peesuhtot — par gadu **2** rubl., par pusgadu **1** rubl. **25** kap.
„Latweeschu Awischu" administrazija.

Paspahrnê.

Uguns peelizeja.

Kad Kursemê wehl bija dsimtbuhschanas laiki, S. meschakunga muischu pahrwaldija kahds M. kgs, kura usraudsibâ bija S. un pee tahs peederigo muischu leelee meschi. Pee meschakunga deeneja par kalpu kahds jauns puisis, wahrdâ Mahrtinsch. Kahda eemesla dehl, kungs pawehleja, Mahrtinam dot trihsdesmit siteenu, kurus ari dabuja, lai gan schis nodeewojahs, ka esot newainigs. No tahs reisas Mahrtina kruhtîs plosijahs negantigas atreebschanahs domas.

Kahdâ wakarâ winsch sawu mihlako, Annu, kura ari turpat deeneja par meitu, newikot sastapa us masas tezinas mescha malâ, un sawu plato roku us winas kameesi uslikdams, to usrunaja schahdi: „Tagad man ar tewi, Annin', ir kas japarunâ, bet sargees, ka to, ko tewim teikschu, tu wehl zitam neispłahpâ." — Sawu ihso łukkiti spehji suhkdams, winsch kuplus duhmu mutukus ispuhta gaisâ, un usmanigi apluhkoja apkahrtni, it kâ waj pahrleezinadamees, waj wina sarunu ar Annu kahds newaretu noklausitees. Wiss bija klusu, — tikai nodseltejuschahs koku lapas schad un tad, tschabedamas, nokrita pee winu kahjahm. — „Tu jau redseji un dsirdeji, ka es, rokas krusteem pahr kruhtim salikdams, nodeewojos, kungam to nepeedot, ka winsch manu muguru lika silu pataisit, un tihri bes wainas! Wisadi esmu pahrdomajis, un tas buhtu wislabakais, kad nodedsinatum laidarus; jo zaur to kungam buhtu leela skahde jazeesch, kad wina smukee sirgi, gowis un wiss buhtu pagalam, un tew, Annit', es domaju, tas buhtu wislabaki isdarams. Es to biju nodomajis pats darit, bet wakar dabuju sinat, ka kungs teizis, ka winsch no mana gihmja noredsot, ka es domajot us atreebschanos, un wagaram peeteizis, lai mani zeeti usraugot; turpreti tew tas it weegli isdarams, — us tewi neweens nedomahs."

Anna nobahleja, dsirdot Mahrtina wahrdus. „Wai Deewin', Martschin'! Man wisi mati zelahs stahwus, eedomajotees tahdas breesmas un ..."

„Ja, breesmas!" Mahrtinsch pahrtrauza Annu. „Un tahs nebija breesmas, kad mani sita, kâ suni, — wehl tagad wisa mugura sila, melna, — ja, nudeen, es tew saku, ja tu to nedarisi, tad tu ne-esi wairs mana bruhte!" — Mahrtinsch greesa sobus.

Anna aiswilka lakatu preeksch azim un eesahka schnukstet; jo wina pasina Mahrtina nelokamo dabu. Tagad winai bija gruhta zihnischanahs: — uguni peelikt, jeb waj schkirtees no tik loti eemihlotâ jaunekła, — un ar sawu godu no ta jau wairs newareja schkirtees. — „Mihło Martschin', peedod kungam, — to darit, jau buhtu breesmigs darbs un wehl leels grehks, — es to ne muhscham newaru darit!" Anna, raudadama, luhdsahs un gribeja Mahrtinam krist ap kaklu.

„Nost!" Mahrtinsch dusmigi Annu atgruhda atpakal. „Nu es redsu, kahda nepaklausiga seewa tu man buhtu! Ar Deewu!" — Winsch Annai muguru atgreesis, gribeja dotees projam.

„Pagaid'!" Anna sakehra Mahrtinu pee swahrku stuhra.

„Nu," Mahrtinsch, dusmas sawaldidams, laipni sazija, „tu esi pehdigâ mukke, — tas tew it weegli isdarams! Klausees, — apskatees kahdu wakaru, ka tewi neweens neredz, un tad peeber no pawarda sausu spanni ar sarkanahm oglehm, apsedz ar deki, eenesis schkuhni un noleez pee salmu strehka, — un tad buhs darits, — nu tâ!" — Mahrtinsch, łauni smaididams, Annu pahris reisu nobutschoja.

„Lai noteek, Martschin', — bet tu tak mani neatstahsi?"

„Nekad, Annin', — tikai dari, ko tew saku!" — Wehl weena butschina, un tad abi schkihrahs.

Anna eegahja istabâ un apgulahs; bet wina nemaz newareja aismigtees, un kad ta ari aismigahs, tad atkal breesmigi sapni to istrauzeja. Wairak naktis wina pahrlaida, ar tahdu nemeeru mozidamahs; wina newareja ar sawahm domahm tikt galâ: — uguni peelikt, jeb waj kâ apsmeeta meita schkirtees no Mahrtina! — Nè, nè, tas preeksch winas bija wehl breesmigaki, nekâ uguni peelikt! — Beidsot wina nahza pee gala spreeduma: — labak uguni peelikt, nekâ tahdâ kaunâ krist!

Kahdâ wakarâ, kad jau wisi bija pee meera, Anna apskatijahs wisapkahrt, waj to kahds neredz, un tad eegahja kehki, un kahdu koka trauku peelikusi ar kwehloschahm oglehm, wina to aisnesa us laidaru un eebahsa salmu schkuhni! — To padarijusi, wina eegahja isstabâ un apgulahs.

(Turpmak beigums.)

Kartufeli.

Ilgu laiku pehz tam, kad kartufeli bija eewesti Wahzijâ, wehl negribeja un negribeja ar teem ihsti eedraudsetees. Tâ peemehram Pruhschu kehninsch Fridrikis II. bija 1745. gadâ Kolbergas eedsihwotajeem peesuhtijis weselu wesumu kartufeku par dahwanu. Pilsoni tika usaizinati, lai sanahkot rahtusî, un birgermeisteris tur tureja pilnigi sakahrtotu runu, pasludinadams łaudim, kahdu leelu schehlastibu kehninsch teem parahdijis. Lihds ar to tika ari pamahziba dota, kâ schee jaunee augki jawahra un jaehd, un kâ schee sweschee, ehdamee bumbuki jastahda un jakopj. Bet pilsoni, ihsti sakot, negribeja no tam neka sinat. Wini oda un laisija schos bumbukus. Bet wini newareja neka sa-ost, newareja neka islaisit, un tamdehl sneedsa schos „reebigos kempalus", galwu kratidami, rinki apkahrt. Neweens negribeja ari to tizet, ka wini aug semê, — nè, wini domaja, ka is scheem bumbukeem isaugot koki, kuri tad atnesot schahdus augkus. — Muhsu deenâs, sinams, ir pawisam zitadas domas no kartufekeem. Mehs winus labpraht stahdam, labpraht kopjam un — labpraht ehdam, — zeptus un wahritus, sausus un ar strebjamo.

Slawens ahrsts.

Slawenais kirurgs, profesors Nussbaums Minkenê, Bairijâ, bija deewabihjigs wihrs. Winsch nomira nabadsibâ, lai gan sawâ muhschâ bija eenehmis miljoneem naudas, tamdehl ka wisu sawu mantu isdalija nabageem. „Luhds Deewu un strahdâ" — schee wahrdi bija par pamatu wina muhscha gaitai. Tahda deewabihjiba, saweenota ar sirsnigu mihlestibu pret saweem tuwakeem, kura schim leelajam ahrstam peemahjoja, sawaldsinaja pat besdeewju sirdis. — Pastahstu scheit scho pateeso gadijumu tamdehl, lai zeen. lasitajeem un laipnajahm lasitajahm rahditu, ka tadschu ari starp slawenajeem wihreem atrodahs tahdi łaudis, kas naw sapinuschees netizibas walgôs. *a.*

Drostalas.

1. Pirms tu ne-esi weena zilweka labahs ihpaschibas mahzijees pasiht, ne-usmekle wina sliktahs.
2. Asaras allasch aisskalo zeeschanas.
3. Laime un meers naw wis weens un tas pats; laime dod meeru, bet meers nedod laimi.
4. Padaritas netaisnibas noschehloschana, ja ta neparahdahs darbôs, ir jaunas netaisnibas mahte.

...bsis

peederumeem, daschadahm leetahm, tautas ahrstneezibu, par dabu, semkopibu, dahrskopibu, kustoneem, putneem, siwim, abineekeem, kukaineem, tahrpeem, stahdeem, akmeneem, tautas sihlneezibu, paregoschanu, laika paregoschanu, sapneem un winu isstahstischanu. Wehl turpmakeem krahjumeem krahju tautas dseesmas, parunas, isrunas, mihklas, teikas, pasakas, nostahstus, rotaļas, deijas, senatnes atleekas (arkeologija), geografiskas, wehsturiskas, antropologiskas sinas, tautas musiku, musikas rihkus, meldinus, walodas druskas, isloksnes, paradumu teesibas, zekojumu un zitas atminas.

Peesuhtijumus wehlos sanemt tahdâ formatâ, kahdas ir weenkarschas rakstamahs burtnizas, tà 4 lapas no rakstamà papihra loksnes, wisas puses aprakstitas, tikai katru lapas puses kreiso malu, kahdu zellu platumâ, ne-aprakstit, kur man nummurus usrakstit, eeweetojot sawôs krahjumôs, lai nahkameem laikeem waretu usglabat.

Man materialus peesuhtot, luhdsu, katru reisi usdot pilnigu wahrdu, adresi; jo gadahs, ka daschu reis waijaga par weenu, otru leetu wairak aptaujatees. Wehlak domaju sastahdit krahjumu, kurâ usrakstischu sawu palihgu, lihdsstrahdneeku, ihsus dsihwes gahjumus. Tamdehk luhdsu, man pasinot katra krahjeja — eesuhtitaja dsimschanas weetu, gadu un deenu, kà ari ihsi aisrahdit, kur isglihtibu smehlees, kahds amats, stahwoklis dsihwê, kur dsihwojis u. t. t. Tàpat luhdsu, sakrahteem materialeem peesihmet, kur katra leeta smelta, kurâ gubernà, aprinki, pagastâ, waj no grahmatahm waj laikraksteem, — isgreestahm, israkstitahm sinahm usdot awotu, kur smeltas.

Eesahku grûhtu, daudz laika un isdewunu pagehrejoschu darbu. Pee schi man waijaga daudz palihgu, talzineeku, lihdsstrahdneeku, padoma deweju un leetas weizinataju, daudz palihdsigu roku un usmudinoschu wahrdu un padomu, lai daudz, jo daudz Latweeschu tautas gara mantu, pagahtnes atminu sakrahtu, lai, wisas pareisi weenkop sakopotas, waretu suhtit tautâ, lai dabutu ari materialisku pabalstu, tahs apstrahdat un isdot. Tamdehk mihki, jo mihki usaizinaju un luhdsu wisus, kam ween drukati un nedrukati materiali pee rokas, gan priwatpersonas, zeenijamos usziħtigos, kreetnos strahdneekus Latwju tautas labâ, kreetnos tautas dehlus, daikahs, laipnahs tautu meitas, gan beedribas, gan laikrakstu redakzijas, gan grahmatu isdewejus, apgahdatajus, man wisadus etnografiskus materialus par Latwju tautu besmaksas jebatlihdsibas pasneegt, un ja drukatos materialus man naw tà cespehjams peesuhtit, tad wismasak aisrahdit, kur tahdi atrodami, un man dot atlauju, ka waru wisus drukatos materialus, kuri buhtu eeweetojami manôs krahjumôs, tur wisus eerakstit. Man weenam ween raknajotees pa grahmatahm un laikraksteem, waretu daschs kodoligs grauds, krahschņs seeds pasust, kursch kà dahrga pehrle puschkotu manus krahjumus, kursch buhtu no swara Latweeschu tautas tagadejeem un turpmakajeem pehtneekeem.

Wispirms wehletos, lai schahdas sinas wiseem spehkeem tiktu krahtas un man drihsumâ peesuhtitas pirmam un tad turpmakeem krahjumeem, lai tahs waretu waijadsigâs weetâs laikâ eekahrtot.

Lai schee krahjumi buhtu jo dischcni, kreetni, tad eesim pee schi darba roku rokâs, nepeekuhstoschi, nenogurstoschi. Tad padarisim darbu, par ko paschi strahdneeki, krahjeji un ari wisi Latweeschu tautas mihlotaji un labwehli nopreezasees, un no ka warehs turpmakee strahdneeki etnografisku ehku usbuhwet par Latweescheem, gan muhsu walodâ, gan zitâs walodâs. Kopoteem spehkeem suhtisim tautâ etnografiskus materialus puhrâ sakopotus, no kurenes pa graudineem sanehmahm.

Zitas zeen. laikrakstu redakzijas Widsemê un Kursemê laipni luhdsu, scho „pasinojumu un luhgumu tautas draugeem" usnemt sawâs godajamâs awisês, un tà manu nodomatu darbu weizinat paschà wina sahkumâ.

Mana adrese: Skolotajam D. Osolinam, Jaun-Roses skolâ, Widsemê, чр. ст. Ромескальнъ.

D. Osolinsch.

No ahrsemehm.

Wahzija. Wahzu anarkisti loti saschutuschi uz Frantscheem par to, ka tee saka, ka wini, proti Wahzu anarkisti, esot keisaram Wilhelmam un grahfam Kapriwi'am peesuhtijuschi sinamahs elles maschinas. Wahzu anarkisteem ne-esot nekahda eemesla, to darit, tamdehk ka Kapriwi's esot tahds wihrs, ar kuru wini warot buht meerâ. Tagad nu ari Frantschi issakahs, ka schihs maschinas esot gan no Franzijas suhtitas uz Wahziju. — Muitas lihgums ar Spahniju, Rumeniju un Serbiju walsts sa-eimâ isgahjuscho nedel' galigi peenemts. Domà, ka ari Wahzu-Kreewu muitas lihgums nu drihsumâ buhschot tik tahlu nogrosits, ka to wareschot likt walsts sa-eimai preekschâ, un ka tas ari tikschot no walsts sa-eimas peenemts. — Jesuïtu jautajeens, proti lai tee atkal waretu Wahzijâ nomestees uz dsihwi, wehl naw galigi isschkirts. Waldiba wehl naw sawus spreedumus schajâ sinâ issazijusi.

Austro-Ungarija. Jaun-Tschekis Waschatijs issazijees walsts sa-eimâ, ka Austrijai nederot, palikt pee sinamahs trijsabeedribas, jo tas ne-atnesot winai nekahdu leelu labumu; daudz wairak ta eeguhtu, ja wina sabeedrotos ar Kreewiju un Franziju. — Isgahjuscho nedel' Austrijas keisars Franzis Josefs swineja to deenu, kurâ tas preeksch 45 gadeem usnehmis waldibu. Winsch tai deenâ dabujis daudz laimes wehleschanu, — to starpâ ari weenu no pahwesta. Keisara pilî 22. Nowemberi (4. Dezemberi) bija meelasts, pee kura ari Kreewijas wehstneeks un militar-agents, kà ari Dahnijas suhtnis nehma dalibu.

Anglija. Walodas bija ispauduschahs, ka wezais Gladstons nodomajis atkahptees no amata. Tagad nu sino, ka tas ne buht ne-esot teesa; jo Gladstons, lai gan jau 83 gadus wezs sirmgalwis, palikschot wehl jo projam sawâ amatâ, un ari domajot Ihrijas paschwaldibas reformu iswest galâ. — Londonê pee kahda Hollandeescha usgahja wairak pudeku ar nitro-glizerinu un 24 mahrzinas dinamita. Hollandeetis pats aisbehdsis.

Franzija. Franzijas jaunà ministerija sastahw is schahdeem kungeem: Kasimirs Perjè's — ministeru preekschneeks un ahrleetu ministeris; Rainals — eekschleetu ministeris; Birdo's — finantschu ministeris; Spillers — tautas apgaismoschanas ministeris; Dibo's — teesleetu ministeris; Marti's — tirdsneezibas ministeris; generalis Mersjè's — kara ministeris; admirals Lefewrs — juhrleetu ministeris; Schuars — walsts darbu ministeris, un Delkasš — koloniju apakschwalsts-sekretars. Jaunee ministeri esot deewsgan labi politiki. Mehrenee republikani preezajahs un sagaida no wineem darbus, kuri wisâ meerà tikschot isdariti Franzijai par swehtibu. — Lihdsschinigais ministeru preekschneeks Dipi's eezelts par tautas weetneeku sa-eimas presidentu, kuru amatu tas ari jau usnehmis. — Generalis Dods sino, ka Dahomejas kehninsch Behansins esot no saweem pawalstneekeem pilnigi atstahts; winsch behgot arweenu tahlak, dsenats no Frantschu kara spehka, kas to gribot aplenkt. Tomehr rokà winsch wehl naw dabuts.

Italija. Kehninam Umbertam leelas raises, jo newar dabut wihru, kas usnemahs un ari pateesi sastahda jaunu ministeriju. Zanardelli's, kas scho darbu usnehmahs, no tam atteizees, jo naw warejis sadabut derigus ministerus, — ihpaschi tam truhzis wihra, kuram waretu ustizet Italijas naudas leetas. Kehninsch tagad aizinajis Krispi'u pee sewis. Warbuht ka tas usnemsees scho darbu, proti jaunu ministeriju sastahdit. Tuwaku sinu par to wehl truhkst.

Serbija. Ari Serbijà ministeru krihse iszehlusees. Lihdsschinigais ministeru preekschneeks Dokitschs atteizees no amata, un lihdz ar winu ari wisi ziti ministeri atkahpuschees. Kehninsch usdewis lihdzschinigajam kara ministerim Sawam Gruitscham, lai tas sastahda jaunu ministeriju.

Bulgarija. Wirsneeks Iwanows, kursch gribeja nonahwet prinzi Ferdinandu, tizis apzeetinats deenu pirms grahfa Hartenau'a lihka atweschanas Sofijà. Bez wina ari wehl zitas personas sanemtas zeeti, — to starpâ wairak studentu. No tam redzams, ka Bulgaru tauta naw wis meerà ar sawu tagadejo waldineeku. Sawa zitreisejà firsta Aleksandera nahwes dehk, Bulgari tik loti sehrojahs, kurpreti sawu tagadejo waldineeku tee grib nonahwet. Behdigas deenas prinzim Ferdinandam Bulgarijâ.

Deenwidus-Amerika. Brasilijà dumpis wehl turpinajahs. Tomehr sinahm, kuras no turenes peenahk, newar tizet, tamdehk ka weenas otrahm runà preti.

No eekschsemehm.

No Pehterburgas. Walsts kehwnitschu walde nodomajusi eeweetot Rihgâ, rikschotaju beedribas ehkâs, 60 waislas ehrseku no labakajahm firgu sugahm. Pa seemu tee palikschotees Rihgâ, bet wasarâ tos isdalihs uz laukeem daschadâs weetâs, lai muhsu firgu sugu pahrlabotu. — Telegrafa eestahdes eenehmuschas par depeschahm no Jaungada lihdz 1. Nowemberim 9 milj. 74 tuhkst. 685 rubkus; pehrnajâ gadâ pa to paschu laiku winas eenehmuschas 8 milj. 744 tuhkst. 335 rubkus. Tà tad schogad eenahza 300 tuhkst. 350 rublu wairak. — „Waldibas Wehstnesis" isfludina Wisaugstako pawehli, ka Kronis nem sawâ pahrwaldibâ wisus dselszekus, kuri peeder „Leelajai Kreewu dselszeku sabeedribai". Dselszeku nodoschana Kronim notikschot 1. Janwarî 1894. gadâ. — Uguns-apdroschinaschanas beedriba nodomajusi, pee uguns dsehschanahm leetat welosipedus, tamdehk ka pahrleezinajusees, ka labprahtigee uguns-dsehseji uz welosipedeem ahtraki nokluhstot uguns-grehka weetâ, nekà ziti uguns-dsehseji braukschus. — Walsts-banka un priwatbankas lihdz 16. Nowemberim uz labibu aisdewuschas 14 milj. 228 tuhkst. rublu. — Kihwas kanu gaidot nahkoschà gada Maija mehnescha beigâs atzelojam Kreewijâ.

Kreewijas pasts 1891. gadâ suhtijis: 255 milj. 869 tuhkst. 604 weenkahrschas wehstules (24 milj. 934 tuhkst. 689 wairak, nekà gadu agraki), 18 milj. 195 tuhkst. 203 apdroschinatas wehstules, 13 milj. 884 tuhkst. 894 naudas wehstules un wehrtpaketes, 3 milj. 492 tuhkst. 408 paketes un 127 milj. 23 tuhkst. 614 pastelletus laikrakstus, — pawisam kopâ 418 milj. 465 tuhkst. 726 suhtijumus, 4419 milj. 67 tuhkst. 704 rublu wehrtibâ. Pastmarku, kuwertu, blanketu un zitu pasta wehrtsihmju pahrdewa par 10 milj. 968 tuhkst. 370 rubl. 31 kap. Wisu pasta eenehmumu bijis 32 milj. 581 tuhkst. 514 rubl. (1 milj. 655 tuhkst. 611 rubl. wairak, nekà gadu agraki).

Par Kreewijas ruhpneezibu un tirdsneezibu. Pirmo weetu schai sinâ eenem Maskawas apgabals, kur rascho katru gadu wairak nekà par 450 milj. rubkeem daschadu pretschu. Otru weetu eenem Baltijas-Pehterburgas apgabals, un trescho — Wislas apgabals. Kreewijà nodarbojahs 900 fabriku ar kokwilnas isgatawoschanu un pahrstrahdaschanu audeklôs, drehbês un deegôs. Linu audeklus isgatawo 105 fabrikas, un wilnas drahnas taisa wairak nekà 1000 fabriku. Tahdu fabriku, kur sihdu isgatawo, bija lihdz schim maz; jo preeksch tam waijadsigais materials bija ja-apgahdà is ahrsemehm. Bet tagad waldiba par to gahdajusi, ka schis materials buhtu dabujams paschu semê. Papihru fabrikâs isgatawo gadâ par 22½ milj. rubkeem papihra, un ahdu isgatawo fabrikâs par 100 milj. rubku. Ar glahschu, metalu, tabakas un miltu isgatawoschanu ari labi weizahs. Beidsamajà laikâ naftas ruhpneeziba jo leeliski usplaukusi, tà ka pa gadu dabon lihdz 290 milj. pudu. No schihs top iswests uz ahrsemehm ap 50 milj. pudu. Kreewijà ir tagad 35 tuhkst. 500 fabriku un ruhpneezibas eestahschu, kas isgatawo daschadas prezes par 1597 milj. rubku. Kreewijas fabrikâs strahdà ap 1 milj. 453 tuhkst. strahdneeku. Zaur'zaurim rehkinot, isnahk uz katru fabriku 43 strahdneeki. Somijas fabrikas un ruhpneezibas eestahdes naw schè skaititas lihdza.

Pa wisu Kreewiju ir 7 eestahdes, kur no trakeem suneem, wilkeem, kakeem un ziteem trakeem kustoneem sakostus dseedina pehz Pastèra metodes, — tas ir sakosteem eepotè sahles pret trakumu. Schinîs septinâs eestahdês bijuschi pehrnajâ gadâ eepoteti 1652. No scheem tapuschi weseli 1610, — bet 42 miruschi ar trakuma kaiti. Tahdeem zilwekeem, kas pa daudz wehlu top nowesti uz eestahdi, eepoteschana neko wairs nepalihdz; tamdehk — jo ahtraki, jo labaki. Dascheem apgabaleem ir schihs eestahdes pa daudz tahlu, un tapehz tik drihz naw sasneedsamas. Buhtu jawehlahs, lai Augstà Waldiba dibinatu tahdas eestahdes wehl daschâs zitâs weetâs.

Saweenotu Kreewijas uguns-dsehseju beedriba, kà „Rig. Tageblattei" raksta is Pehterburgas, tagad nokahrtojusi „Baltijas uguns-dsehseju apgabalu", pee kura peeder Widsseme, Kurseme, Igaunija un Dwinskas pilsehta. Jurjewa nolemta par apgabala padomes mitekli un Jurjewas lopu ahrstu skolas profesors v. Raupachs eewehlets par padomes preekschneeku. Par wina palihgu eezelts Jurjewas labprahtigo uguns-dsehseju preekschneeks Fischers, un par padomes lozekleem — Schwartzs no Rihgas, Kühns no Jelgawas, Raue no Walkas, Pfeifers no Narwas un Winogradows no Rehwales.

No Wladiwostokas sino, ka turenes Grosdena naftas raschotawà jauna naftas struhkla isurbta, kura is 27 asu dsiluma pa stundu isdodot kahdus 30 tuhkst. pudus naftas, kurai uhdena ne-esot klaht. Naftas struhkla, isplushtot, usschaujotees 20 asis augstu gaisà.

No Batumas. Awise „Kawkas" sino, ka pee Batumas tagad zentigi strahdajot, semi sagatawojot tehjas plantaschu eetaisischanai. Tehjas kruhmi, kuri scho wasar' Salibaurà ne-ihstà laikà un nederigà semê tapuschi eestahditi, un tamdehk pa dakai panihkuschi, tapschot pahrstahditi, un no Kihnas wehl jaunu tehjas kruhmi apstelleti. Kugis, kurà Kihnas tehjas kruhmus atwedihs, wedischot ari 13 Kihneeschu lihdza, proti 3 meisterus un 10 strahdneeku, kureem peenemschot kahdu ihpaschu tulku.

Krimas deenwidus krastâ, pee Sudakas, pehdejà wehtras laikâ wilni ar leeliku spehku weenumehr atsituschees pee kahdas semes mehles, zaur ko kahda krasta daka tapusi noskalota un kahda warena ala atklahta. Ala esot 150 pehdu gara, pee ee-eijas 4 pehdas un eekschà 30 pehdu plata un 60 pehdu augsta. Alas eekschpusê uguns gaisma isskatotees brihnum krahschna. Alâ esot uhdens, un tamdehk to warot apmeklet — tikai laiwâ brauzot.

No Asowas juhras. Swejneeks Kuniza isbrauz kahdu rihtu ar sawu darba beedri juhrâ, redset, waj isliktâs makschkerês naw siwis eekoduschahs. Makschkeres apskatijees, winsch pamana, ka weenas makschkeres pludiki naw redzami is uhdena. Kuniza, iszeldams makschkeres ahkus, iswelk leelu baltsiwi, 10 lihdz 12 pudu smagumâ. Welkot, siws keparajahs un metahs gan uz weenu, gan uz otru pusi, pee kam daschi makschkeres ahki eekerahs Kuniza drahnâs, un siws winu eerauj uhdenî. Ziti swejneeki, to redzedami, peesteiguschees un Kunizu isglahbuschi, un ari leelo baltsiwi dabujuschi rokâs.

Samaras gubernà tagad laudis leeliskam sirgstot ar difteritisu.

No Saratowas. Schajâs deenâs lahds swejneeks, wahrdâ Trussows, kà weetejais „Listoks" sino, tur nokehris 30 pudu smagu siwi, no kuras tas dabujis 5 pudus ikru, tà ka par kawijaru ween eenehmis kahdus 400 rubku.

No Kijewas. Pirmahs Kreewu uguns-apdroschinaschanas beedribas filialê peenahkts wairak nekà 50 tuhkst. rubku leels naudas isschkehrdejums, kuru filiales wadonis isdarijis. — Kijewas pilsehtas domneeks, Schihds, Lasars Brodskis, dahwinajis 120 tuhkst. rubku Kijewas amatneezibas bankas dibinaschanai, ar to nosazijumu, ka bankai kristigeem un Schihdu amatneekeem uz ihseem un garakeem termineem ja-aisdod nauda. Bankas tihrà pelna ari isleetajama palihdzibas sneegschanai nabadzigeem amatneekeem. — —

No Petrowitschas. Rudens mums schogad bija deewsgan jauks. Seemas sehja wareja labi eeselt. Wehl tagad, 18. Nowemberî, newar leetat kamanas, bet ir jabrauz ar rateem sawâs darischanâs. Labibas zenas, nekahrtiga zeła dehk, stipri krituschas uz leju. Neweenai labibai naw daudz augstaka zena par 50 kap. pudâ. Weselibas sinâ, gods Deewam, mums klahjahs labi, — esam paschi sweiki — un spirgti ari muhsu lopini. Wasaras laikâ muhsu gubernas pilsehtu Mogiłewu un ari zitas no aprinka pilsehtahm koleeris peemekleja, bet muhsu Latweeschu nometnes zaur Deewa schehlastibu tapa no schihs niknahs sehrgas pasargatas, kaut gan muhsu Petrowitscheescheem wisas tirdsneezibas darischanas ir Mogiłewas pilsehtâ, un neweens, koleera dehk, nebaidijahs, turp aisbraukt. M. Eisengrauds.

Graudnas Luteru draudse swinejusi 17. Oktoberî pateizibas un preeka swehtkus, ka wina pastahw jau simts gadu. — —

Widsseme.

Teesu ministeris Manaseïns schajâs deenâs atbrauzis Rihgâ un apmetees sawâ priwatdsihwokli.

Rihga, kà „Waldibas Wehstnesis" sino, uz Wisaugstako nosazijumu iswehleta par nahkoschà arkeologijas kongresa weetu. Kongress tikschot noturets 1896. gadâ.

Par Widsemes Ewang.-Luteru konsistorijas asesoru apstiprinats Rihgas Doma basnizas wirsmahzitajs, prahwests T. Gaethgens'a kgs.

No Wilandes. Rihgas apgabala-teesas delegazija 18. un 19. Nowemberî isteesajusi schahdas mahzitaju prahwas: Helmetes draudses mahzitajs Behse, Wilandes-Kepo draudses mahzitajs, prahwests Westrèns-Dolls, un Karkusas draudses mahzitajs, prahwests Girgensons, tapuschi uz 4 mehneschem atstahdinati no amata. — Suhdsibas isschkirschana pret Oberpahles mahzitaju Mauracku, apsuhdsetà slimibas dehk, tapusi atlikta.

No Wilandes apgabala. Kolga Jahna draudses W. pagastâ kahdai sagligai saimneezei notikusi joziga nelaime. Winas wihrs, sahdsibu dehk, sehschot zeetumâ, un pa to laiku saimneeze weena pati waldot mahjas. Kahdâ rihtâ saimneeze sazijusi gana sehnam: „Apgahdà mums kaut ko swaigu! Ja kahdu aitu redsi, tad dsen to mahjâ. To neweens nepeenahks!" — Otrâ rihtâ sehns atwedis leelu, baltu aitu un teizis saimneezei: „Tagad pasteidsatees!" — Aita tapusi nokauta un winas ahda nodedsinata, lai sahdsibu nepeenahktu. Wehlak saimneeze, sawas aitas apskatidamahs, atradusi, ka weenas truhkst, un par to waizajusi gana sehnam. Sehns atbildejis: „Waj tad sawu aitu nepasini, kad to nokahwi? Kur tad zitur lai es dabutu aitu? Tu man pawehleji un es apgahdaju!" „S." — „B. W."

No Mangaleem raksta „Baltijas Wehstnesim": Muhsu meschôs jau pehrn parahdijahs wairak seemeku semes mescha apdsihwotaju breeschu, no kureem weens pat tika aisleegtà laikà noschauts, kamdehk kaisligee medineeki, pee atbildibas saukti, dabuja labu summinu samaksat. Ari schogad breeschi pamaniti. Laikam wini muhsu beesajôs preeschu un egku meschôs atrod labaku patwehrumu pret seemas saltumu un negaiseem, nekà zitur. Muhsu meschôs aug turklaht wehl baltà kalnu suhna, kas esot ihsta seemela breeschu bariba seemâ, un kuru wini ar kahjahm un rageem iskasot no sneega apakschas.

No Rujenes sino „Düna-Zeitungai", ka Rujenes meests dabuschot pilsehtas teesibas. Waijadsigee soli schai sinâ esot jau sperti.

Fenerê 22. Oktoberî kurlmehmo skola eeswehtita. Uz scho darbu bijuschi atnahkuschi — Widsemes generalsuperintendents Hollmanns un 9 mahzitaji. Torgeles mahzitajs un kurlmehmo skolotajs Eglons dewuschi pahrskatu par schihs skolas darbibu lihdzschinejà wezajà namâ. Eeswehtischanu isdarijis zeen. generalsuperintendents; pehz tam runajuschi ari daschi ziti mahzitaji. Jaunais nams ismaksajot wairak nekà 10 tuhkst. rubku.

No Sahmu salas. 2. Nowemberî tur kurlmehmo skola eeswehtita. Mahzibâ peenemti 9 behrni, — no scheem no 7 Sahmu salas un 2 no Dagdenas salas. Mahziba eesahkusees 3. Nowemberî. — —

Kurseme.

Tautas apgaismoschanas ministeris, grahfs Delanows, 22. Nowembera wakarà ar saweem pawadoneem atbrauza Jelgawâ. Dselszeła stanzijà winu sagaidija gubernas pahrwaldneeks, gimnasijas un realskolas direktori, inspektori un skolotaji, kà ari Aleksandera skolas un pilsehtas elementarskolu skolotaji. Ministera kungs nehma pilî korteli. Otrdeen winsch apmekleja gimnasiju un Sw. Trijadibas meitenu skolu, un treschdeen — real- un Aleksandera skolu. Zetortdeen, 25. Nowemberî, ministera kungs lihdz ar saweem pawadoneem aisbrauza uz Leepaju.

*** Pahrgrosibas amatôs.** Jelgawas apgabalateesas presidenta beedrs Daragans eezelts par Wilnas teesas-palatas lozekli. — Kursemes gubernas waldei peeskaititais gub.-sekretars Augusts Amoretti's eezelts par Kursemes gubernatora kanzelejas direktora wezako palihgu.

*** Apbalwojumi.** Keisara Majestete Wisschehligi apdahwinajis pa 35 gadu beswainigu kalposchanu ar Sw. Wladimira IV. klases ordeni: Kursemes gubernas schandarmu waldes preekschneeku, palkawneeku Aleksanderu Schtschepotjewu; Kursemes gubernas rentejas jaunako grahmatwedeju, kol.-padomneeku Ferdinandu Güntheru, un Leepajas pasta-telegrafa kantora preekschneeka palihgu, kol.-padomneeku Alfredu Tranzu.

Senakais Kursemes gubernas rentmeisteris, walstspadomneeks Ferdinands Gruners, nomira Jelgawâ 19. Nowemberî. Nelaikis bija ihsts goda wihrs un slawens, preekschsihmigs eerehdnis.

Kursemes juhrskolahm 1892/93. gadâ bijis schahds skolenu skaits: Leepajas juhrskolai 7, Wentspils — 48, Dundangas — 26, Lub-Eseres — 14, Engures — 10, un Lejasmuischas — 10, — pawisam kopâ 115 skolenu.

Kursemes juhrmalâ, kà „Kurs. Gub. Awise" sino, semneeki tagad buhwejot 23 kugus, pawisam 6610 tonnu leelus.

Kursemê bija senak 590 pagasti. Masakos pagastus saweenojot, tagad ir tikai 249 pagasti, un proti: Dobeles aprinki — 32, Bauskas — 23, Wentspils — 11, Aisputes — 30, Kuldigas — 23, Grobinas — 14, Ilukstes — 17, Talsu — 28, Tukuma — 32, un Jaunjelgawas — 39. — —

Jelgawas aprinka 32 laukpagastu isdewumi, kà „Kurs. Gub. Awise" sino, esot pawisam 113 tuhkst. leeli. No schihs naudas isdots preeksch pagastu skolahm 22 tuhkst. rubku un preeksch pagastu nabagu apkopschanas 42 tuhkst. rubku.

No Sodas. Sestdeen, 6. Nowemberî, iswehleja balsotajus jeb desmitneekus, un ja nemaldos, 74. Otrà sestdeenà, 13. Nowemberî, atkal isdarija pagasta waldes ihsteno amata wihru, proti pagasta wezakà un wina 4 palihgu jeb pagasta preekschneeku wehleschanu. Tà ka lihdschinigais pagasta wezakais, Buku-Melderu mahju ihpaschneeks, Kaukewska kgs, atluhdsahs no amata, tad, ar leelisku balsu wairakumu, iswehleja par pagasta wezako Swirkalu-Lischu mahju ihpaschneeku Jahni Schwirbergu, un par wina 4 palihgeem jeb pagasta preekschneekeem — jau tagad tahdâ pat amatâ buhdamo Trunu mahju saimneeku Jehkabu Trunowski, Praulischku-Rosenu mahju saimneeku Juri Rosenu, Kirmelu-Stugu mahju saimneeku Jehkabu Steinbergu un Bluhdschu mahju saimneeku P. Egli. — Pagasta weetneeku, ja nemaldos, 26 gabalu, un 5 pagasta teesas teesneschu wehleschana bija nolikta uz 20. Nowemberi. Bet kad nu minetâ deenâ nebija waijadsigais skaits wehletaju atnahzis, tad wehleschanu no jauna nolika uz 26. Nowemberi, kurâ deenâ to ari isdarija. —u—

No Schwitenes. Kahdas nedelas atpakal tika scheijenes pagasta waldei zaur polizeju kahdâ peektdeenas wakarâ schi pascha pagasta lozeklis Jahnis Zihrulis peesuhtits, kursch jau wairak reisu, daschadu sahdsibu un zitu isdaritu noseegumu dehl, tizis sodits un zeetumôs sehdejis, ar pawehli, winu lihds tahlakai pawehlei pagasta zeetumâ turet sem stingras apsardsibas. Eesahkumâ apsardsiba gan notika likumigâ kahrtibâ; bet apzeetinatais ir loti ismanigs, weikls blehdis un pee tam leels „Joku-Pehteris", un tamdehl apsardsiba tika drihs laista, — apzeetinatais netika wairs telpâ eeslehgts, bet pa deenahm wasajahs pa kuknu apkahrt. Scho isdewibu blehdis sinaja sew par labu isleetat. 4. Nowembera wakarâ blehdis peerunaja sawu apsargataju, lai tas eetu atnest no akas uhdeni, un lehttizigais sargs, neka launa nedomadams, to ari darija. Tik-ko sargs, spanni panehmis, bija pehz uhdena aisgahjis, tè ari blehdis tuhlit bija gataws un laidahs uz atkal nesaredseschanos pa durwim laukâ un — lapâs. Sargs, ar uhdeni atpakal nahkdams, gan sastapis kahdu personu, proti paschu blehdi, — bet, wakara krehslibas dehl, naw to pasinis, un, nedomadams, ka tas wina apsargajamais, to meerigi palaidis garam. Behglis ir lihds schim bes pehdahm pasudis. Bes stingras ismekleschanas gan schi leeta nepaliks, un kas sina, waj lehttizigais, weeglprahtigais sargs paliks bes soda. —ms.

No Saules. Preeksch kahdahm nedelahm scheijenes Sp..es mahjâs kalpa seewa dsembeja trinischus, no kureem weens wihreeschu un diwi seweeschu dsimuma. Mahte un behrnini pee dsihwibas, kaut gan beidsamee deewsgan wahrgi un mas zeribas uz ilgu muhschu. — Scho ruden' dabujahm, wezà skolotaja weetâ, kas nogahja uz Birsgali par palihga skolotaju, jaunu pagasta skolotaju, kas tika no pagasta eewehlets un no skolas preekschneezibas apstiprinats. Winsch ari buhs pee tam, it kà wina preekschtezis, Wez-Saules draudses ehrgelneeks. Wehlamees, ka wisas tahs zeribas peepilditos, kuras uz to esam likuschi! —l—

Iz Bauskas. (Eesuhtits). Ko zilweks war sinat?! Peektdeen, 19. Nowemberî, bija Bauskâ uz tirgus laukuma sabraukuschi kreetni daudz lauzineeku, kà jau tas tirgus deenâs mehdz buht, ar dasch'daschadeem lauku raschojumeem. Wisi tirgojahs besruhpigi. Tà ap pulksten puszek trim pehz pusdeenas nodimd bungas, un tuhdal pehz tam atskan wehsts, ka Mehmeles upes tilts ahtrumâ tiks isnemts. Preeksch lauzineekeem no Mehmeles upes labahs puses tas apsihmeja ko! Katrs steidsahs, zik ahtri ween spehja, zeklâ, — bet tikai masai dalai wehl isdewahs tikt pahr tiltu, jo stiprâ straume un ledus draudeja, to nemt lihdsa, atwakinadami winu no tauwas, pee kuras tas bija no-enkurots, un tikai ar leelahm puhlehm isdewahs, to eedabut ostâ. Tà nu daudzeem bija japaleek, negribot, Bauskâ un ja-usmeklè sewim nakts-mahju weetu. Schenkeri par scho joku, protams, neba mas preezajahs. Laiwa, kas tuhdal preeksch pahrzelschanas tika sarihkota, spehja pahrzelt tikai ne-eewehrojamu daku tirdsineeku, un neba wis bes breesmahm preeksch pahrzelameem un pahrzehlejeem. Redseju, ka laiwa, kas usnehma sawu zeku pahr upi pee mahzitaja muischas, ar leeleem puhlineem, no otras puses peepalihdsot, nonahza tilta weetâ malâ. Ari sestdeen bija wehl gruhta istikschana iz Bauskas, kamdehl daudz mahjâs notika baschas, uz Bausku aisbraukuschâ peederigâ dehl. Zik patihkama leeta buhtu tadschu pastahwigs tilts pahr Mehmeles upi! Bauskas pilsehtas dsihwi schinî laikâ apluhkojot, mas gan uz to war zeret. Schihdini sauz „g'waltes", dehl leesahm „rebehm", — un netik ween Schihdini, bet ari zitu tautibu tirgoni jau smagi puhsch. Newar teikt, ka muhsu pilsehtina nesoto laikam lihdsa un nepuhlahs, apmeerinat wina pagehrejumus, ja eewehrojam, ka jau schogad darbi ussahkti pee jaunas lopu kautawas buhwes, un ka preeksch mas deenahm „Bauskas sludinajumu lapina" ussahkta isdot. Wehlos, ka schai „lapinai" buhtu nolemts, eedwest jaunu dsihwibas spehku Bauskas amatneezibai un tirdsneezibai, — bet atkal waizaju sewi, waj ta wehleschanahs ari tahda, kas war dot zeribu uz peepildischanos. Nedomaju wis, ka Bauskas apkahrtneeschi ir sawus „Meiseļus" un „Riseļus" aismirsuschi aiz labahm deenahm; winu attureschanahs no teem gan buhs meklejama kahdâ zitâ apstahkli, — ja nemaldos, tad maku tukschuma kaitê. ..sch.

No Lindes-Birsgales raksta „Balt. Wehstnesim": Ar preeku waru sinot, ka mums Lindeescheem nu reis ir saws sengaiditais ahrsts; jo 21. Oktoberî atnahza pee mums Dr. med. Kapp's un apmetahs Birsgales muischâ uz pastahwigu dsihwi. Pateizibas ja-issaka muhsu zeen. dsimtkungam, baronam P. v. Hahna kgam, par brihwu ahrsta dsihwokli, kà ari zitu pabalstu; jo zitadi nahktos muhsu pagastam deewsgan gruhti, weenam pascham ahrstu usturet. — Tà ka muhsu wezais skolotajs un ehrgelneeks, kol.-registrators G. Kermels, mira, tad waijadseja wina weetâ peenemt jaunu. Par tahdu tika iswehlets lihdschinejais Kauzmindes skolotajs Meeleika kgs, kursch schinîs deenâs jau eesahka muhsu pagasta skolâ strahdat.

* **No Jaunjelgawas aprinka.** 31. Oktoberî Wez-Mehmeles muischas pahrwaldneekam Ansonam, rakstamo galdu uslauschot, issagts: 1 austruma aisnehmuma bilete, 1 Jelgawas aisdewumu- un krahj kases bilete, uz Leina wahrda, 40 rubl. leela, kà ari papihra naudas par 555 rubl., sudraba un kapara naudas par 100 rubl. un wekseļu wairak nekà par 3000 rubleem.

Sahtu mahzitajam Emilam Bielensteinam atlauts, sawâ mahzitaja muischâ atwehrt 4-klasigu puisenu skolu ar pensionatu.

Ahrlawas spitalibas apkarotaju beedribai lihds schim dahwanu eenahzis 8487 rubli. No schihs naudas 300 rubku jau isdoti preeksch patwerfmes waijadsibahm, un pahrejà nauda noguldita Kursemes $4^1/_2$-prozentu kihku-sihmês. Scho seem' peewediths patwerfmei buhwmaterialu, un nahkoschâ gadâ eesahks paschu buhwi. Beebriba pateizahs par bagatahm dahwanahm, un luhds, ari turpmak winai sawu palihdsibu ne-atraut, lai noluhku drihsumâ waretu sasneegt un patwerfmes buhwi pabeigt. Wina zerè, ka ari Kursemes muischneeku sa-eima to labprahtigi pabalstihs.

No Kuldigas. Twaikonitis, kas starp Kuldigu un Wentspili braukaja, wedis katru deenu 30 lihds 50 zilweku. Nodomats, uz nahkoscho gadu eegahdat ari tahdu twaikoni, kas westu prezes, apmehram lihds 1500 pudu katru reis. Par pretschu weschanu nodomats nemt 3 kap. par pudu no Kuldigas uz Wentspili un 4 kap. no Wentspils lihds Kuldigai. Preeksch zilweku wadaschanas nogeldetu diwi twaikoni, — weens isbrauktu no Kuldigas, otrs no Wentspils. — —

No Kruhtes. Nowembera mehnescha sahkumâ schkihrahs no schihs pasaules, pehz ihsas zeeschanas, Kruhtes sudmalis Henkels. Nelaikis bija loti labs un ar wiseem saderigs zilweks. Tà ka Deews winu bija swehtijis ar laizigahm mantahm, tad ari daschs labs pee wina truhkumâ mekleja palihdsibu, ko winsch ari labpraht sneedza. 7. Nowemberî to apglabaja Kruhtes kapôs. Leelais lauschu pulks, kà ari zeen. mahzitaja Spehra kga runa peerahdija, zik nelaikis bija no daudzeem eezeenits un godats. Meers wina truhdeem!

No Bahrtas. Nakti uz 6. Septemberi nodega B. mahju klehtis un laidars. Wisa labiba sadegusi, kas bija iskulta, kà ari manta, kas atradahs klehti. Laidarâ sadeguschi — trihs firgi un daschas zuhkas. Gowis tapuschas isglahbtas; jo laudis, peesteiguschees, isgahsuschi laidaram weenu seenu, un tahdâ wihsê lopinus ispestijuschi no uguns leesmahm. Apkahrtejâs basnizâs zeen. mahzitaju kungi usaizinaja draudses, palihdset nelaimigajam behdulim, atmetot tam labprahtigas dahwanas. — Pagasta amatu wihru wehleschanas scheit notika 9. Nowemberî zaur baloteereschanu. Par pagasta wezako eewehleja J. Sedola kgu, kursch jau dewinus gadus no weetas scho amatu ar leelako ruhpibu ispildijis, un, kà zerams, to tà darihs ari turpmak. Zitôs amatôs eewehleja, wezo amata wihru weetâ, wisus jaunus, isnemot teesas preekschsehdetaju, Alkena kgu. Turpmak buhs wehl skrihwera wehleschana. —s.

No Leepajas. Swehtdeen, 21. Nowemberî, no pulksten 4eem lihds 10eem rihtâ, tur plosijusees aukai lihdsiga deenwid-reetruma wehtra ar leetu. Juhra bijusi tà sakustinata, ka wilnu blahki wehluschees apsardsibas dambjeem pahri. — Twaikonis „Curonia" sestdeen, 20. Nowemberî, aiswedis wairak nekà 300 Schihdu tautibas aisgahjeju, kuri gar Schtetinu un Bremeni doschotees uz Ameriku. Kugis esot uz labako eerihkots, west tik daudz personu. — Tajâ paschâ deenâ Anglu twaikonis „Opal" aiswedis kahdus 200 aisgahjeju. — Leepajas Brenda un beedra garainu dsirnawas Tschikago pasaules isstahdê ispelnijuschahs trihs medaļus, — weenu par teizameem rudzu milteem, weenu par gruhbahm un weenu par nolobiteem rihseem. — Leepajà pee pretschu stanzijas tagad buhwejot leelskus koka spihkerus, kurôs usnemt labibu, kuru tagad leelâ daudzumâ peewedot. „L. Z." — „B. W."

Pahrdoschanas wairaksolischanâ.

I. Jelgawas-Bauskas meera-teesneschu sapulzes teesu pristaws Zerpinskis pahrdos 15. Dezemberî Leel-Behrses pagasta „Jenku" mahjâs Ansim un Janim Schlihpsam kustinamo mantu, kà 60 mehrus kweeschu un 70 mehrus rudzu, kura wehrteta uz 300 rubl.

II. Tukuma-Talsu meera-teesneschu sapulzes sahlê, Tukumâ, pahrdos: 1) 17. Janwari 1894. g. nelaika Kahrla Frantscha „Gintumu" mahjas, Lihwesmuischas pagastâ, Talsu aprinki. Mahjas wehrtetas uz 3800 rubl. 2) 17. Janwari 1894. g. Jahna Rodes „Tihdu" mahjas, Rogales pagastâ, Talsu aprinki. Mahjas wehrtetas uz 1400 rubl.

III. Wentspils-Kuldigas meera-teesneschu sapulzes sahlê, Kuldigâ, pahrdos 7. Merzâ 1894. g. (otro reisu) Jura Treumana „Kaleju" mahjas, Alaschu pagastâ, Kuldigas aprinki. Mahjas wehrtetas uz 2600 rubl. „K. G. A."

Jelgawas notikumi.

Deewakalposchanas Annas basnizâ no 1. lihds 8. Dezemberim. Treschdeen, 1. Dezemberî, pulkst. 5ôs wakarâ: Bihbeles stunda; mahz. Freibergs. — Swehtdeen, 5. Dezemberî: 1) Lauku draudsê: Deewakalposchana pulkst. 10ôs no rihta; spred. mahz. Conradi. 2) Pilsehtas Latweeschu draudsê: Deewgaldneeki pulkst. 7ôs no rihta; mahz. Grass. Deewakalposchana pulkst. 2ôs pehz pusdeenas; spred. mahz. Freibergs. — Lauku draudsê ussaukti: Juris Uhdris ar Emiliju Grante; Sanders Jakobsons ar Katrinu Ahschel; Frizis Fuhka ar Trihni Dugul; Kristaps Bumbuls ar Lawisi Labrenz. Lauku draudsê miruschi: Dahwus Behrsinsch, 80 g. w.; Late Bolmann, 65 g. w.; Roberts Federmanns, $2^3/_4$ g. w.; Atis Bensons, (?) g. w. — Pilsehtas draudsê ussaukti: Mahrtinsch Rudomirs ar Annu Pitka; Sanders Jakobsons ar Katrinu Ahschel; Gustaws Kalninsch ar Lihsi Tihsenow; Kristaps Bumbuls ar Lawisi Labrenz. Pilsehtas draudsê miruschi: Otilija Laubert, $2^1/_2$ g. w.; Frizis Nertowitzs, 1 g. 1 m. w.; Wilhelms Jumikis, $1^1/_4$ g. w.

Pluhdi tagad zaur neleelo salu gan mitejuschees, bet neba wis gluschi beiguschees; jo wisas upes wehl stahw, sawus krastus pahrkahpuschas. — Tagad atkal teitan ap Jelgawu gandrihs ik deenas ir sneega puteni, kas nelauj sneegam uz leelzeļeem apmestees. Uz laukeem sneega ir ihsti daudzums, bet zeki ir tomehr loti gruhti isbrauzami, zaur to, ka seme ir gluschi walam un dsiļahs grawas pilditas ar uhdeni. No tagadejà sneega naw zerams, ka tas ilgam paliks, un tam no-eijot, ir atkal wehl jo leelaki pluhdi sagaidami.

Tirgus prezes tagad teitan sahk pazeltees zenâ, — laikam zaur to, ka lauzineeki war gruhti no lejas puses, uhdenu dehl, eetikt pilsehtâ.

Weltigas puhles. Winu nedel' tika kahdu nakti Kupffera kga seena schkuhnis, aiz Dobeles wahrteem, uslausts. Bet tà ka schkuhnis bija tukschs, tad laikam sagkeem puhlini bijuschi weltigi, seenmali atlaust un iskraut.

Krengeļu dilonis. Kà ikweenai leetai pasaulê reis peemetahs sawa sehrga, tà, deemschehl, tagad jau kahdu laiku atpakal pee muhsu krengeļeem un franzmaisehm sahka pamanit dilona sehrgu, kura, kà rahdahs, ir nedseedejama, un drihs pawisam no pasaules isdeldehs peeminetahs maises sugas. Krengeļu dilonis jau labi sen atpakal, warbuht pahris desmit gadu, tika pamanits. Toreis maisneeki nolehma, wisi weenprahtigi stahtees schai sehrgai preti, un isdabuja atwehli, krengeļu zenu uz pusi paaugstinat, proti no 1 grascha uz 2 grascheem, un issinoja, ka zaur to gribot krengeļus glahbt no dilona, tas ir uz pusi paleelinat. Bet drihs israhdijahs, ka dilonis krengeļus atkal sahk nomahkt. Maisneeki atsauzahs uz dahrgajeem kweescheem. Bet kad nu labibas zenas sahka krist, tad wisi zereja, ka krengeli sawâ augumâ pazelsees, un teem lihdsa ari franzmaises, — bet notika otradi. Maisneeki attaisnojahs ar to, ka dahrgs sweests (? red.) un dahrgas strahdneeku algas nospeeschot krengeļus masumâ. Bet kad nu schogad muhsu kweeschu zena ir nedsirdeti lehta, 2 rubki mehrâ, un bihdeleti milti, no kureem zep krengeļus un franzmaises, maksà tikai 3 kap. mahrzinâ, — sweests ari ne wisai dahrgs un strahdneeku algas semas, — tad nu wisi ar preeku zereja, ka krengeli un franzmaises isaugs leelaki; bet neka, — noteek otradi: tee sawâ leelumâ un resumâ saraujahs lihds ar labibas zenahm, — turpreti zenas sinâ tee paleek tàpat, kà bijuschi, — 1 krengelis maksà 1 kapeiku un 1 franzmaise $1^1/_2$ kapeikas. Laikam schihs maises sortes ir sawu laiku pasaulê pahrdsihwojuschas, un drihs ar laiku pawisam isbeigsees, kas ari, winu dahrdsibas dehl, buhtu wehlejams, un to weetâ labak buhtu swara maise eewedama, zetortdal'-, pus- un weselas mahrzinas smagumâ, kura waretu arweenu sawâ zenâ grositees pehz labibas zenahm, un tà tad nebuhtu pahrleezigi dahrgi jamaksà, kà tagad par krengeļeem un franzmaisehm. Zitas maises sortes tagad ir ihsti pee-eetamas. Rupju rudzu maise tagad maksà 2 kap. mahrzinâ, pusbihdeleta — $2^1/_2$ kap. un bihdeleta (saldin-skahba) — $3^1/_2$ kap. Kweeschu bihdeletas maises I. sorte maksà $3^1/_2$ kap. un II. sorte 3 kapeikas, eekams krengeli eet 8 lihds 9 uz 1 mahrzinu. Tà tad 8 kapeikas par mahrzinu ir jamaksà teem, kas pehrk krengeļus. Teescham, loti dahrga maise teem tagad, schajôs gruhtôs laikôs! w

Wisjaunakahs sinas.

Seemela telegr.-agentura.

Pehterburgâ, 27. Nowemberî. „Birsch. Wed." sino, ka „Leelà Kreewu dselszeļu sabeedriba" lihdschinejo akziju weetâ dabon 4-prozentigas waldibas obligazijas, kuras swabadas no kuponu nodokleem. Akziju aprehkina uz $187^1/_2$ rubleem metalâ. Bes tam wini dabon 5 kreditrubļus skaidrâ naudâ. Ispirkschanas zena schihm obligazijahm nolikta uz 285 rubleem.

Parisê, 9. Dezemberî (27. Nowemberî). Semkopju grupa greesahs pee waldibas ar luhgumu, lai atjaunojot labibas muitas. Tehwsemes apsardsibas komiteja darija waldibu usmanigu, ka Franzijâ warot eenaidneeki eenahkt pahr Alpu kalnaju no Italijas puses.

Parisê, 9. Dezemberî (27. Nowemberî). Frantschu-Kreewu swehtku komiteja nodewa baronam Mohrenheimam 10 tuhkst. franku preeksch Kreewu kolonijas labdarigahs beedribas.

Parisê, 9. Dezemberî (27. Nowemberî). Schodeen tautas weetneeku sa-eimas sehdê no tribinu labahs puses tapa sahlê sprahgstoscha bumba eemesta, kura, plihsdama, nonahweja tautas weetneeku abè Le-Miru un weenu durwju sargu. Sprahdseens notika pulksten 4ôs. Uz tribinahm izzehlahs leelas izbailes, seeweetes behga. Wairak skatitaju eewainoti. Sahle bija pildita beeseem duhmeem. Stahsta, ka kahdi 20 tautas weetneeki eewainoti. Tautas weetneeku leelakà daļa sahka mukt; tikai sa-eimas presidents Dipi's palika meerigi sehschot sawâ weetâ, un usaizinaja sawus beedrus, darit to paschu.

Parisê, 10. Dezemberî (28. Nowemberî). Bumbas plihsa uz tribinas atgahsnes; gabali issprahga pa wisu sahli. Dselss un swina drupatas atrastas. Polizeja nospundeja wisas iseijas. Stahsta, ka wainigajam, leelam, gaischmatainam wihram, norauta labà roka. Wisus, kureem rokas eewainotas, usrauga ar sewischku usmanibu. 60 tautas weetneeki eewainoti. Aisdomas kriht stipri uz kahdu kurpneeku, wahrdâ Schampo, kursch ne sen Parisê eenahzis. Schampo's bija issamisis, kad winu apzeetinaja. Kad apzeetinatos, kuru starpâ ari atradahs kahds Scheràrs, aisweda projam, kahda balss iz lauschu druhsmas sauza: „Schoreis tewi tadschu nokehra!" Sauzejs tapa apzeetinats. Ap 50 personahm eewainotas. Latinu kwartalî studenti izrihkoja manifestaziju, saukdami: „Nost ar anarkisteem!" Burbonu pils brihwahs telpas pahrwehrstas par pagaidu slimnizu. Pehz sprahdseena 6 schaubigi zilweki eeskrehja bufetes istabâ, mekledami iseijas. Stahsta, ka bumbas metejs bijis kahds Lennàrs. Publika drihkst sa-eimas telpas atstaht tikai tad, kad par katru personu droschas leezibas dabutas. Ministeri pahrspreeda, kahdi soli sperami pret anarkisteem, publikas apsardsibas dehl. — Usbruzejs atsinahs par wainigu; teiza, ka sauzotees par Weljanu un esot iz Messjeras, kur winsch 1861. gadâ dsimis. Anarkists jau wairak mehneschu usturahs Parisê, un stahwejis sem polizejas usraudsibas.

Berlinê, 9. Dezemberî (27. Nowemberî). Domà, ka drihsumâ atzels preekschrakstu, pehz kura Kreewu aisgahjejeem naw brihw aizsekot pahr Hamburgu. — Janwarî laikam walsts sa-eima jau warehs eesneegt muitas lihgumu ar Kreewiju.

Tirdsneeziba.

Rihgas labibas tirgus isgahjuschahs nedelas beigâs bija drusku dsihwaks, bet eewehrojami apgrozijumi nenotika.

Lini turahs. Peewedumi, eewehrojot gada laiku, wehl ir masi.

Kanepaji meerà. Pahrdeweji turahs.

Kanepes rahmu. Kahdu masu partiju atlaida par 118 kap. pudâ.

Kweeschus eksportam mas eewehroja.

Sehjamo linsehklu zena nepahrgrozijusees, 143 lihds 146 kap. pudâ.

Brahka linsehklas rahmu. Par stepju sehklahm prasa 143 kap. pudâ; widejahs sehklas salihga par 140 kap., un par scho zenu pahrdeweji wehl palika tirgû, — bet pirzeji solija tikai 138 lihds 139 kap.

Rudsi meerà. Kreewu rudzus masumeem uz 120 mahrz. pamata pahrdewa par 73 kap. pudâ.

Ausas wairak peeprasa, tamdehl ka peewedumi pa dselszeļeem tagad ir masaki. Daschus wagonu lahdinus pehrk par 62 lihds 63 kap. pudâ. Iz spihkereem pahrdodot, prasa 65 kap. un sola 64 kap. pudâ. Par labahm widejahm sortehm maksà 69 lihds 70 kap. pudâ, — gaischahs labahs ausas maksà 75 lihds 76 kap.

Pehz „Balt. Wehstn."

Wehstules un atbildes.

1. M. Eis—: Lai Buschisti murgo un sapno meerigi tahlak; winu sapni newar kaitet nei Jums, nei mums. Juhs tak sineet, ka sapni lihdsinajahs seepju burbuleem, ko katra wehsmina spehj sapostit, — kamdehl tur wehl wesela wihra spehku un prahtu saukt talkà?! Tamdehl — netrauzesim Buschistus, ka lai tee nedabon dimdoscho drudsi, kas ir jo wahriga sehrga un — smird!

2. J. R., K—mà: Nelasisees, — neder.

3. D. N....s.: } Dseijotus nelasisees, — wehl
4. W. J.: } newedahs.

5. Br.— Dr.—: Redsesim, — pa preekschu mums ja-eepasihstahs. Peesuhteet drihsumâ kahdus sinojumus.

6. A. L. R.: Newaram wehl neko atbildet, — buhs pahris nedeku japagaida.

7. —u—: Krona Wirzawas „Jaunmuischu" sauz par Peterweidi un ne wis par Peterwaldi. Buhsees maldijuschees. Luhdsam atbildi.

Kreewu papihra naudas kurss.

Berlinê, 11. Dezemberî (29. Nowemberî).

100 rubl. selta naudâ 330 Wahzu mahrk. jeb 110 Prusischu dahld.
100 „ papihra „ 215 „ „ „ $71\frac{1}{2}$ „ „

„Latw. Awischu" redaktors: **Th. Neander.**

Isdewejs: **Dr. A. Bielenstein.**

Дозволено цензурою. Рига, 29-го Ноября 1893 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla Jelgawâ.

Pasinojums.

Wisus tos, kas Leel-Auzes mahzitaja J. Sakranowicza spredika grahmatas apstellejuschi, luhdsiam drusziņ usgaidit, jo wisi eesteetee eksemplari lihdſ pehdigajam ir isnemti.

J. F. Steffenhagen un dehls,
Jelgawâ.

Peenemu **flimneekus** katru treschdeenu **Kandowâ** Pils eelâ, Tiling skôses mahjâ.
Dsirzeemas dakteris
J. Kiwitzky, Dsirzeemâ.

Malguschu

ihpaschneeka **grafa Keyserlinga** kga Latwelischkes meschâ, Kruku meestina tuwumâ, **pahrdos wa rakfolischanâ:**

13. Dezembrî fa ini 1893. gadâ un
20. Dezembrî „ „ „ „
10. Janwarî 1894. gadâ,
24. Janwarî „ „
7. Februarî „ „
21. Februarî „ „

malkas un schagaru mescha gabalus 1/4 puhraweetas leelumâ.

Malguschas muischas walde.

Wilkahsas muischâ, 1½ werstes no Tukumas, isnomajamas uſ 25 gadeem kahdas

60 puhraweetas

weegli usplehschamas semes.

Sludinajums.

Kursemê, Tukuma aprinkî, sem dsimtmuischas Ihles, 10 werstes no dselszeļa stanzijas Behnes, ir weenas

mahjas

apstahkļu dehl (wezâ saimneeka besbehrnibas dehl) isnomajamas jeb if brihwas rokas pahrdodamas. Wiſs areals: 176,78 puhraw.; no teem aramâs semes 113,22 puhraw., plawu 27,28; ganibu 32,78; negeldigas semes 3,50. Peemeldetees war pee Ihles ihpaschneeka, aprinka marschala **v. Hörnera, Jelgawâ.**

Mana fotografija

atronâs tagad **Kangihseru eelâ № 6.** Nonemschana pee ikkatra laika.
3 portrejas par **1** rubli.

E. Frey.

Kreetus

atslehdsneeks,

kas twaikkulmaschinas prot wadit un ari islabot, war **dabut weetu.** Ja tas apprezejees, tad winam teek peeschkirta pilniga kaleja un atslehdsneeka darbniza. Neprezejees tas war ehst no kunga galda. **Dinsdorbê pahr Preekuli.**

Auru muischâ
kahdi **semju kalpi** buhtu wajadsigi no Jurgeem 1894. gadâ. War peedotees turpat muischâ, jeb Jelgawâ, Skrihwera eelâ № 4 pee stahtsrath Zoepffel kunga.

Buhwmateriala

pahrdotawa
no
E. Haack,
preekschlaik O. F. R. Hausmann,
Jelgawâ, pee Esara wahrteem,
pehrk **apfes, behrsa, egles, kkawas, leepas, osola, oschа** un **preedes bakkus** un maksâ tahs wisu augstakâs zenas.

Premiju biletes.

H. Blocka bankas kantoris Peterburgâ,
ar Augstas Waldibas atkauju pahrdod
premiju biletes uſ nomaksu,
rokas nauda **20** waj **15** rubku, tahlak 10 waj 5 rubki par mehnesi. Weenigais pahrdewejs Latwijâ: **Th. Fr. Ewerts,** Rigâ, Grehzineeku eelâ № 12.

Marmora, granita un **tschuguna kapu krustus,** kâ ari **akmena krustu pamatus** pahrdod wisleetaki [63]
W. Brauer's,
Jelgawâ, Katoļu eelâ № 27.

Labakos
Mafkawas un Kursemes

kweeschu miltus

un

swaigu raugu

dabon pee
E. Höpker Pehzu.
Jelgawâ,
kolonialpretschu un wihnu pahrdotawa.

Dreimanu darbi

wajadsigi L. Kramera atslehgu un buhwapkalumu fabritâ, Jelgawâ, Doheles eelâ № 27.

Austrums

weenigais latweeschu familijas-laikraksts, daudſ bildem puschkots. usſahks nahkoschâ gadâ sawu **desmito gada-gahjumu** un isnahks kâ lihdſ schim kahrtigi katra mehnescha 1. deenâ 6—7 drukas lokſchņu beesâs burtnizâs leelâ formatâ un makſâs pa pastu peesuhtot gadâ tikai

3 rubli.

Pee „Austruma" lihdſstrahdneekeem peeder wisi eewehrojamakee latweeschu rakstneeki, kâ: **Apsischu Jehkabs, H. Adolphi, Behrsinu Ludis un R., J. Bergs, Bidera Juris, E. Bielenstejns, Brihwkalneeks, Dr. K. Blau, R. Blaumanis, Dr. A. Butuls, J. Brasda, A. Deglaws, Doku Atis, Dr. E. Dunters, K. Graudinsch, J. Juhsminsch-Lautenbachs, Jurjanu Andrejs, adw. J. Kalninsch, Kaschoku Dahwis, M. Kluſſinsch, J. Krodzneeks, J. Kundsinsch, A. Lerchis-Puschkaitis, J. Upaswerſsitis, K. Wühlenbachs, Pawasaru Jahnis, Plutu Wilis, J. Sanders, M. Skruſsitis, Sterstu Andrejs, Waidelaitis, prof. J. Wihtols, H. Wissendorffs** un daudſ ziti, kurus wisus sche pee wahrda minet naw eespejams. No tam redsams, ka Austruma" saturs arween bagats un daudſpusigs. Leelu swaru leekam uſ populari-siniſkeem rakſteem, bet sewischki uſ glihteem stahsteem. Nahkoschâ pusgadâ pasneegsim diwus garakus stahstus:

Wahrpâs.

No **Rudolfa Blaumana.**

Sirschu pahrbandijumi.

Daudſ koschâm bildem puschkots romans no **W. Heimburgas.**

Apstellejumi eesuhtami uſ schahdu adresi: Въ гор. Митаву, въ книжный магазинъ Дравниака (Jelgawâ, Drawneeka grahmatu pahrdotawai.)

H. J. Drawin-Drawneeka
grahmatu, musikaliju un rakstamu leetu pahrdotawa,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 20.

„Рижскій Вѣстникъ"

въ предстоящемъ 1894 году вступаетъ во второе **ДВАДЦАТИПЯТИЛѢТІЕ** своего существованія. „РИЖСКІЙ ВѢСТНИКЪ — газета русскихъ интересовъ въ Прибалтійскомъ краѣ, будетъ выходить въ прежнемъ направленіи, разсматривая явленія мѣстной жизни въ русско-государственной точки зрѣнія и содѣйствуя всестороннему объединенію Балтійской окраины съ Имперіею. Редакція, стремясь къ возможному улучшенію и полнотѣ содержанія газеты, пригласила къ участію въ „РИЖСКОМЪ ВѢСТНИКѢ" новыхъ сотрудниковъ изъ мѣстныхъ и столичныхъ публицистовъ и расширила, сообразно мѣстнымъ потребностямъ, торговый отдѣлъ. Газета будетъ выходить ежедневно, кромѣ воскресныхъ и праздничныхъ дней, въ томъ же форматѣ какъ и въ 1893 году.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Безъ пересылки и доставки.		Съ пересылкою по почтѣ и съ доставкою на домъ.	
На годъ . .	6 руб. — коп.	На годъ	8 рублей
„ полгода .	3 „ — „	„ полгода . . .	4 „
„ 3 мѣсяца .	1 „ 50 „	„ 3 мѣсяца . . .	2 „
„ 1 мѣсяцъ .	— „ 75 „	„ 1 мѣсяцъ . .	1 „

Для учителей сельскихъ начальныхъ училищъ Прибалтійскаго края подписная цѣна: съ пересылкою на годъ **ПЯТЬ** руб. и на полгода **ТРИ** руб.

На другіе сроки условія подписки общія для всѣхъ.
За границу на годъ **14** руб., на полгода **7** руб., 3 мѣсяца **3** руб. **50** коп., 1 мѣсяцъ **1** руб. **75** коп.

Иногородные подписчики за перемѣну адреса платятъ 30 коп.

Подписка принимается только съ перваго числа каждаго мѣсяца и не далѣе, какъ до конца года, исключительно въ конторѣ редакціи, въ Ригѣ, на углу Больш. и Малой Грѣшной ул. д. Лифшица № 27/2.

☞ Там-же принимаются объявленія по 10 коп. со строчки.

Atkalpahrdewejeem (krodſeneekeem) 10% rabats.

J. Jakobsohn,

Jelgawâ, Akzises eelâ. **Jelgawâ,**
Nesadomowa namâ pee tirgus,
peedahwâ **par fabrikas zenam** sawu bagato krahjumu:

spirta un brandwihna

(Otschischtschenoje)

no sekoscham labi pasihstamam fabrikam un firmam, kâ: **A. Wolffschmidta, Rigâ; Kalkuhnu spirta** un **raugu fabrikas; Petera Smirnowa, Maskawâ** un **Petera Kalaschnikowa, Pleskawâ;** tamlihdsigi ari

likeeri, dubult-schnabi, balsamu, konjaku, rumu un araku

no **G. G. Bergbohma, Rigâ.**

Weenigâ leelnoliktawa preeksch Jelgawas un winas apkahrtnes.

Eeksch- un **ahrsemes**
wihni, konjaks, rums un araks
no daschadam labi pasihstamam firmam, un

tabaka, zigari, papirosi un hilses

ir dabonami weenmehr pilnigâ krahjumâ un leelâ iswehlê no lehgera.

Luhdsam eewehrot!

Paschu dedsinatus
garschigus un sausus
kursemes zigorinus
eewehl
E. Höpker Pehzu.
Jelgawâ,
kafijas un zigorinu dedsinatawa.

Efraim Jakobsohna un dehla
buhwmaterialu pahrdotawa
Jelgawâ, Reybera eelâ № 4,
pretim zeetuma namam,
peedahwâ **ahrsemes furnirus, flihperu dehlus** un it wisus
buhwmaterialus
par eewehrojami **paseminatam zenam.**

Wehl mas teek darits preeksch derigu uguns-dsehschamo rihku eegahdaschanas.

Kam naw eespehjams, personigi manas 24 lehgeru ruhmes apskatit, tas lai peeprasa schê prospektus un zenu rahditajus, kas katram par welti taps peesuhtiti.

Jau 19 gadus es pahrdodu it ihpaschi glihti strahdatus un par wislehtakahm zenahm:

Uguns-sprizes wisadâ leelumâ.
Uguns-dsehseju rihkus.
Pumpjus preeksch wisahm waijadsibahm.
Jebkahdas maschinas preeksch fabrikahm, amatneezibas, peena saimneezibas, alus bruhscheem u. t. t.

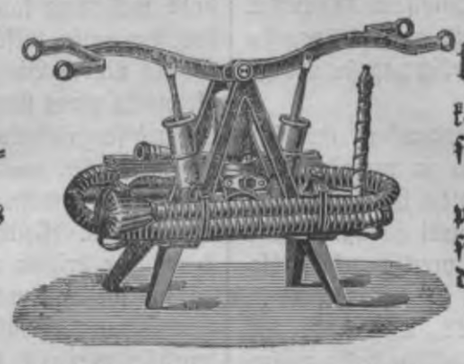

Wisus
teknikus daikus,
kâ: **dsenuku sikſnas, maschinu eku, schlaukas, monometerus, katlu pumpjus, elewatorus, sikſnas** u. **skruhwes, melderu seetus, asbesta** un **talkuma sabeesetajus** u. t. t.

Peena separatorus, kas isstrahdâ 100 stopus par stundu, par 180 rubl.; **sweesta kutmaschinas, sweesta mihzischanas maschinas, maschinas** preeksch **wilnas isstrahdaschanas,** ari leetotâ kahrtâ, un wisas tik esoschas **maschinas, aparatus** un **teknifkus rihkus.**

Hugo Hermann Meyer,

Rihgâ, pretim pilsehtas teaterim. (148)

Muhsu apgahdibâ isnahza un ar 26. novembri dabujams

Austruma kalendars 1894. g.

Saturs. **Kreewu Keisarisskais Nams. Pareistizigo kalendars. Tagadejee ahrsemju waldneeki. Gada laiki.** Gada zeturksschni. Mehnescha zeturksschni. Saules un mehnescha aptumschojumi. **Kursemes un Widsemes kalendarijs,** ar winjetem. **Schihdu swehtku deenas.**

Peelikums. **Brihnuma sahlite.** Stahsts no Rudolfa Blaumana. **Par stahdu andsesschanu istabâs.** No J. Lejeneeka. **„Atradu".** Pehz Goethes no Kaugureescha. **Ka dselszeku.** Pehz „Auf der Eisenbahn" if Kremera „Holländische Novellen". Latw. no Andreja Jansona. **Dsejolis.** No Meescha. **Peenahkums.** No Jneseescha. **Atgreeschanâs.** No Dischenajo Bernharda. **Atskats uſ latw. rakstn. pagahj. gadâ.** No Pawasaru Jahna. **Jele pasmaidi.** Wahrdi no Pawasaru Jahna. Muſika no Jurjanu Andreja. **Par pahrtikas pretschu wiltoschanu.** No Str. J. **Ari diwkanja** (ar bildi). **Ak schkirschanâs, zik daschreiſ jauka tu!** No Pawasaru Jahna. **Atskats uſ 1892./1893. gadu. Schis un tas. Saldâs atminas** (ar bildi). **Sihkumi.** M. Up.-St. fakrahti. **Seemas preeki** (ar bildi).

Jaunee mehri un swari. Kursa tabula preeksch rubka un wahzu markas. Prozentu aprehkinajums uſ gadu. Makſas takses korespondenzijam Kreewijâ un uſ ahrsemem. Telegrafa makſa. Takse par schtempelpapira sortem. Pasta takse par aissaimu swara makſu. Tirgi Kursemê un Leischôs. Kursemes linu-tirgi. Tirgi Widsemê. Widsemes linu-tirgi. Ahrsemju nauda kreewu metala-naudâ. Sludinajumi.

Bilschu peelikumi. **Kronwalda Attis. Kronwalda Atta kaps. Augusts Spunde. Peters Tschaikowskis. F. Groſswalds. Ari diwkanja. Skumjâs. Saldâs atminas. Teemas preeki.**

Makſâ koschâ sehjumâ **50** kap., pa pastu **60** kap. Apstellejumu drese: Въ гор. Митаву, въ книжный магазинъ Дравниака.

H. J. Drawin-Drawneeka
grahmatu, musikaliju un rakstamu leetu pahrdotawa
Jelgawâ, Leelaja eelâ № 20.

Muhsu generalkomisijâ dabujama schahda jauna grahmata:

Stahsti

no **Purinu Klâwa.**
10 drukas lokſnes uſ laba papira Makſâ **40** kap., pa pastu **46** kap.
Apstellejumu adrese: Въ гор. Митаву, въ книжный магазинъ Дравниака.

H. J. Drawin-Drawneeka
grahmatu, musikaliju un rakstamu leetu pahrdotawa,
Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 20.

Pee dsimtmuischas Ihles, Tukuma aprinkî, 10 werstes no dselszeļa stanzijas Behnes, apstahkļu dehl, if brihwas rokas **pahrdodamas** waj **isnomajamas** schahdas mahjas:

1) **Graschu mahjas;** wiſs areals 128 puhraweetas, no kam 100 puhraweetu aramâs semes. Kursemes kreditbeedribas aisleena 1800 rub., no kam pa Jahneem 1893. g. 776 rub. 93 kap. jau deldeti. Pirkschanas makſas atlikums muischas ihpaschneekam maksajams 1700 rub.
2) **Kursu mahjas;** wiſs areals 176 puhraweetas, no kam 113 puhraweetas aramahs semes. Kursemes kreditbeedribas aisleena 2200 rub., no kam pa Jahneem 1893. g. 949 rub. 43 kap. jau deldeti. Pirkschanas makſas atlikums 2100 rub., obligazijas parads 400 rub.
3) **Keepu mahjas** (Leel-Auzes robeschâs, pee esera); wiſs areals 246 puhraweetas, no kam 85 puhraweetas aramahs semes. Kursemes kreditbeedribas aisleena 2300 rub., no kam pa Jahneem 1893. g. 992 rub. 61 k. jau deldeti. Pirkschanas makſas atlikuma parads 2600 rub., un obligazijas parads 300 rub.

Klahtakas sinas dabonamas Ihlê, pee mahju ihpaschneekeem, un Jelgawâ, zaur aprinka marschalu **von Hoernera** kungu.

A. Loginowa

tehjas, augļu un kolonialpretschu pahrdotawa
Katoļu eelâ Nr. 2,
peedahwâ sawu lehgeri
eeksch- un **ahrsemes**
wihnu,
kâ ari **rumu, konjaku, araku, bischofu, daschadus likeerus** un **schehlkinus** par Rihgas pagrabu zenahm.

Kreetus preekschstrahdneeks un darbwedis buhdams, esmu kahdâ leelâ muischâ waizak gadus kalpojis ar teizameem leezibas rakſteem, un pehdejôs gadôs esmu nodarbojees ar daschadeem priwatdarbeem, tagad **wehlejos** kahdâ muischâ **wagara weetu,** waj ari zitu kahdu usrauga un tamlihdsigu darbwescha weetu. — Ihpaschi pm. esmu prezejees. Adrese: Чр. гор. Якобштадтъ, въ Экенграфской волости, домъ С. М. З.в.къ.

Fabrikas sihme,

1838.

Theodor Erdmana

swetschu un seepju fabrika
Jelgawâ
peedahwâ leelakâ iswehlê wislabakâs sortes **seepes.**

Manâm zeen. kundem pagodinajos wisapdewigaki pasinot, ka sawu

lakeereschanas darbnizu

no Petera eelas esmu pahrzehlis uſ **Leelo eelu № 12** un tagad zaur eewehrojameem pahrgrosijumeem un weikala paleelinaschanu wisadus mana aroda darbus wareschu ispildit jo koschi un bes wisas konkurenzes.

Ar zeenischanu
J. Waldowskis,
lakeeretajs.

Slaweni pasihstamâ **Scherescheweska** pihpju tabaka **Bakun** un Schwizent weenmehr dabujama.

Weenigâ noliktawa
flawenai tabakas fabrikai
no
J. L. Scherescheweky — Grodnowâ,
pee
S. J. Lasersohna,
tikai **№ 29.** **Jelgawâ Leelajâ eelâ,** tikai **№ 29.**
peedahwâ
bes teem par loti labeem atsihteem zigareem:
Minerva 10 gab. 12 kap., 5 gab. 6 kap., 2 gab. 3 kap.
Trabucillos 10 gab. 10 kap., 5 gab. 5 kap., 2 gab. 2 kap.,
wehl tos if tahs paschas fabrikas no jauna tirgoschanâ islaistos zigarus
„Ekstra"
par tikai 15 kap. 10 gabalus,
kuri zigarus ar daudſ augstaku zenu, labuma sinâ, pahrspehj.
● **Atkalpahrdewejeem par fabrikas zenu.** ●

Tahlu pasihstamâ un flawenâ firma
Jelgawâ

Gottlieb

Jelgawâ
sanehma leelu iswehli

Sibirijas bukstinu.

Diwas twaika

kulmaschinas

no 6 un 8 sirgu spehka pahrdod lehti
E. Webers,
maschinu fabrika Jelgawâ, aiſ Annas wahrt.

Печатать разрѣшается. Полицій мейстеръ Баронъ Роппъ.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Tê klaht 2 peelikumi.)